

Normarendezés és újítómozgalom

Irta: Hevesi Gyula

Lenin és Sztálin tanításainak egyik alapvető tétele az, hogy a szocializmus csak akkor győzheti le véglegesen a kapitalizmust, ha a munka termelékenységének sokkal magasabb fokát teremti meg, mint amilyen a kapitalista termelő viszonyok között lehetséges. Kimutatja egyben a marxi-lenini-sztálini tanítás azt is, hogy a szocialista társadalmi rendnek és tervgazdaságnak számtalan olyan előnye van a kapitalizmus fölött, amelyek e győzelem feltétlen biztosítékául szolgálnak, ha a szocializmus e sajátos lehetőségeit és előnyeit valóban és teljességükben ki is használjuk.

Egyik legjelentősebb tényezője a termelékenység szocialista emelésének a dolgozók közvetlen érdeklődése és tömeges részvétele a termelés állandó tökéletesítésében, műszaki és szervezeti fejlesztésében. A kapitalista társadalomban csak egy kis, különlegesen megfizetett műszaki és tudományos réteg foglalkozott a termelési technika fejlesztésével, a dolgozók milliói pedig ebben nemcsak, hogy nem vettek részt, de azt ellenséges szemmel is nézték, mert hiszen minden haladás elsősorban a kizsákmányolás fokozását jelentette; válságoknak és a munkanélküliség emelkedésének forrása volt.

A szocialista társadalomban a dolgozó munkájával nem kizsákmányolókat tesz gazdagabbá, de saját jelenét és jövőjét építi. Munkája eredményének egy része közvetlenül visszajut hozzá, részben munkabérben, részben olyan kulturális és szociális szolgáltatásokban, amelyekről kapitalista viszonyok között nem is álmodhatott. A munkaeredmény második része pedig a szocialista haza védelmét szolgálja, valamint a jövő megalapozását, az élet-színvonal, a jólét és kultúra szakadatlan emelésének biztosítását, hogy végül is eljussunk minden szükséglet korlátlan kielégítési lehetőségéhez a kommunizmusban.

Ennek felismerésén alapszik a dolgozók lelkes öntevékenysége a termelés fejlesztése és javítása érdekében: a szocialista verseny, az újító- és Sztahánov-mozgalom. Hogy milyen óriási jelentősége van ennek a tényezőnek a termelékenység emelésében, azt ma már nemcsak a Szovjetunió nagyszerű példájából, de saját közvetlen tapasztalatainkból is látjuk.

Abban, hogy hároméves tervünket 2 év és 5 hónap alatt végrehajtottuk, nem kis része van a szocialista versenynek, az újító mozgalomnak.

Abban, hogy ez év első negyedében a termelés csaknem másfélszeresét érte el a múlt év hasonló időszakához viszonyítva, nem kis része van annak, hogy nálunk is kialakult a verseny és az újítómozgalom magasabb formája, a Sztahánov-mozgalom. Magyar sztahánovistáink szovjet tanítómestereik példáját követve, nagyszerű eredményeket értek el a gépiparban, kohászatban, építésben, közlekedésben, általában a termelés és gazdaság minden ágában.

Az újítások száma hónapról-hónapra rohamosan emelkedik.

Ez év első felében több újítás volt és majdnem akkora gazdasági eredményt adtak, mint az egész

mult esztendőben, pedig már a múlt év is az újítómozgalom rohamos fejlődésének esztendeje volt. Ugyanakkor, amikor dolgozóink legjobbjai ilyen nagyszerű eredményeket értek el, Pártunk vezetőségének mégis azt kellett megállapítania, hogy ezek az eredmények népgazdaságunk egészében nem mutatkoznak meg úgy, ahogy azt szocialista építésünk érdekei megkövetelnék.

Az új sztahánovista módszerek és újítások révén elért többtermelés jelentékeny része nem arra szolgált, hogy a tényleges kezdeményező kellő és megérdemelt jutalmazása mellett gazdaságunk és jövő fejlődésünk alapjait erősítse meg,

de elúszott a munkabérben, mégpedig olyanok munkabérében, akik nem járultak hozzá e többtermelési lehetőség megteremtéséhez és így nem is érdemelték meg ezt a többletkeresetet. Ez nemcsak óriási veszteséget jelent népgazdaságunknak, de óriási igazságtalanságot is, a szocialista elv súlyos megsértését, a keresetek indokolatlanul aránytalan eloszlásával. A legnehezebb munkában foglalkoztatott dolgozók, valamint a legkvalifikáltabb munkások sok kategóriája messze elmaradt a bérezésben azoktól, akik a termelés műszaki és szervezeti javulása folytán maguk munkaterületén megerőltetés nélkül jutottak sokkal magasabb keresetnek.

Miben volt itt a hiba? Abban, hogy nem értettük meg a Sztahánov-mozgalom leglényegesebb sajátosságát és célját, úgy, ahogy azt annak idején Sztálin elvtárs meghatározta: „A Sztahánov-mozgalom jelentősége abban áll, hogy ez a mozgalom technika régi normáit, mint elégteleneket, megdönti, sok esetben túl is haladja a munka termelékenységnek a vezető kapitalista országokban elért fokát, s ilyen módon gyakorlati lehetőséget nyújt a szocializmus további megszilárdítására országunkban, lehetővé arra, hogy országunk a legnagyobb jólétben élő országok váljék”. A mi sztahánovistáink is megdöntötték régi normákat, mint elégteleneket — de ezek

a régi normák mégis mindenütt megmaradtak

Ebben volt a hiba. Hogyan váljék országunk legnagyobb jólétben élő orszaggá”, ha azonnal megesszük azt, amit sztahánovistáink, újítóink kezdeményező munkájának eredménye alapján a termelés fejlesztésére, a jövőnk biztosító beruházásokra kellett volna felhasználni.

Természetes, hogy a normák általános fellazítását nemcsak az hozta létre, hogy az újító sztahánovista módszerek eredményeit nem tudtuk a régi normák idejében való helyes megállapításával a gazdaságunk számára kellőképpen lerögzíteni. Ször is rá kell mutatni arra, hogy

a sztahánovista újítók nemcsak saját közvetlen munkájukban emelték ugrásszerűen a termelékenységet.

A sztahánovista teljesítmény fenntartása megkövetelte a termelés egész menetének a jobb megszervezését. Gondoskodni kellett az anyaggal és szerkezettel való ellátás folyamatosságáról; fel kellett

szakmunkást minden olyan mellék munka helyet képzetlen, vagy kevésbé képzett elvégezhet; ki kellett küszöbölni minden esélyt, ami a munkaátvétellel, minőségével, rajzok kiadásával és mindenféle egyéb dolgokkal járt. Bár ezt eleinte csak a sztahanovisták alkalmazták, fokozatosan ez a többi munkahelyre is és lényegesen a munka feltételeit azokhoz képest, amelyek a normákat megállapították. Egyidejűleg sok egyszerű gépet is felállítottak a régi helyébe; a dolgozók tömegei is sokkal jobban elsajátították a munkameneteket, amelyek termelésünk gyors fejlődése folytán eleinte újak és szokatlanok voltak számunkra, és mint ilyenek is lettek a megállapításánál figyelembe véve. Emellett azonban a normák változatlanok maradtak, azaz egyre lazábbakká, indokolatlanabbá lettek. Különösen hozzájárult a normák felállításához az a túlzott liberalizmus is, amellyel a sztahanovisták vezetőisége az újítások és sztahanovista módszerek átvételét kezelte.

Újítási rendeletünk 6 hónapig biztosítja az újítónak régi normáját,

A tapasztalatcsere ösztönzése érdekében, az újítást önként átvevő dolgozó is 3 hónapon át élvezheti. Legtöbb üzemünkben azonban ezekkel a határokkal egyáltalán nem törődtek, s így előállott az a helyzet, hogy az újítás-átvevő ugyanolyan előnyökhöz jutott a norma tekintetében, mint maga az újító, és az indokolatlanabb előnyökhöz jutott azokkal a dolgozókkal szemben, akik nem voltak abban a szerencsés helyzetben, hogy ilyenfajta újítást átvegyenek. Ezek a szocialista elosztási elvvel szöges ellentétben álló jelenségek túrhetetlen vizsátságokat idéztek elő egész bérézési rendszerünkben és komoly akadályai vá váltak további gyors előrehaladásunknak. A legfontosabb iparágakból, mint pl. a bányászattól és kohászatból, tömegesen igyekeztek a dolgozók könnyebb, bár sokkal kevésbé fontos iparágakba átvándorolni. Csökkent az érdeklődés a szakmai továbbképzés iránt, amikor látható volt, hogy képzettséget nem igénylő, egyszerű munkáknál jobban lehet keresni, mint a kvalifikált szakmunkásoknál.

Újításokra sem ösztönzött ez a tény ott, ahol újítás nélkül is könnyen lehetett a norma többszörösét teljesíteni.

Ez a helyzet természetesen az ellenség malmára hajtotta a vizet és ez kétségkívül nem is állhatott volna elő ellenséges kártevés, Pártunk és kormányzatunk intelmeinek és iránymutatásainak szabályozása nélkül. A termelésben megbújt, sőt sokszor vezető helyekre befészkelődött jobboldali szocialdemokraták hamarosan felismerték, hogy milyen óriási kárt okozhatnak szocialista norma- és bérrendszerünk dezorganizálásával. Ezért igyekeztek lépni a bércsalásokat, ezért segítették elő azok tömeges elburjánzását, ezért védelmezték és védelmezik még most is „baloldalnak”, feltüntetett népellenes demagógiával a laza normákat.

Pártunk és öntudatos dolgozóink ébersége azonban véget vetett ennek az aknamunkának. A Minisztertanácsnak Pártunk kezdeményezésére július 20-án kiadott rendeletét az alpbérek emeléséről és a normák rendezéséről örömmel és megnyugvással fogadják országunk öntudatos dolgozói. Ez a rendelet csak átmeneti és jelentéktelen bérleszállítást jelent; jelenti azonban népgazdaságunk érdekeinek és a szocialista elosztási elvnek megfelelő igazságos bérrendszer helyreállítását. Kétségtelen, hogy ezen az egészséges alapon termelésünknek, újító- és Sztahánov-mozgalmunknak újabb erőteljes fellendülését várhatjuk. Ennek jeleit már most látjuk, a lapokhoz érkező levelek tömegéből.

A helyes normák és a bérezés alapján ismét az újítás és a szakmai továbbképzés lesz a többkereseti lehetőségek legfőbb forrása.

Ez az országnak is és minden egyes dolgozónak közös érdeke, s ezért az ilyen alapon a többkeresetre való törekvést Pártunk és népi demokráciánk továbbra is a legmesszebbmenően támogatja és ösztönzi nemcsak gazdaságilag, de erkölcsileg is.

Az alpbéremeléssel kapcsolatos normarendezés és az újítómozgalom ügye a legszorosabb összefüggésben áll egymással.

Ezért újítási szerveinknek és elsősorban újítási megbízottainknak a maguk munkaterületén a legtevékenyebben harcolniuk kell a normarendezés sikéréért. Magyarázzák meg a dolgozók tömegeinek az újítási rendeletet, azokat az óriási előnyöket, amelyeket a rendelet az újítóknak biztosít. Értessék meg a tömegekkel, hogy mindenki lehet újító, még a legjelentéktelenebbnek látszó munkaterületen is, ha figyelmesen viszonylik munkájához és igyekszik felgyülemelő tapasztalatait a termelés javítására felhasználni.

Népszerűsítsék az újítómozgalom eddigi eredményeit, mind szocialista építésünk, mind az egyes újítók közvetlen életszínvonalának emelése szempontjából. Itt már a számok is önmagukért beszélnek. Csupán ez év első hat hónapjában 33.416 újítás, 308.7 millió forint évi megtakarítást adott országunknak s az újítók díjelőlege közel 10 millió forintot tesz ki. De ne elégedjenek meg csupán a propagandával. *Igyekezzenek jó feladattervekkel, tanácsadással megkönnyíteni az újítók munkáját és a javaslatok gyors elintézésével, a díjak pontos kifizetésével is alátámasztani a felvilágosító munkát.*

Az alpbérek emelésére és a normarendezésre vonatkozó minisztertanácsi rendelet Pártunk és népi demokráciánk egyik legfontosabb, döntő jelentőségű intézkedése szocialista építésünk megszilárdítására és további rohamos fejlődésének biztosítására. Ha újítási megbízottaink helyesen fogják fel a normarendezés és újítómozgalom összefüggését és megértetik azt a dolgozó tömegekkel, úgy ezzel nemcsak a rendelet végrehajtását segítik elő, de hatalmas, új lendületet adnak újítómozgalmunk fejlődésének is.

A sztahanovisták olyan emberek, akik a saját munkájuk technikáját minden ízében elsajátították, akik a technikából a maximumát tudják kihozni annak, ami belőle kihozható (Sztálin)